

„Svetlo svieti v tme, ale tma Ho nepohltila“(J 1,5)

Svetlo Pravoslávia

SPOLOČENSKO -DUCHOVNÝ OBČASNÍK

pre stredné Slovensko

číslo 7

Drahí naši čitatelia!

A máme tu očakávané leto... Myslím si, že mnohí z nás túžia práve v tomto období na chvíľu si oddýchnuť, ísť niekde na dovolenku k moru, alebo do prírody, kde môžu vidieť a spoznať nové veci. Popri tom však nezabúdajme na duchovnosť a práve náš časopis je jeden z prostriedkov, pri ktorom si môžete oddýchnuť, porelaxovať, ale aj duchovne sa poučiť.

Ikonu, ktorú sme uverejnili na prednej strane, sme vybrali zámerne. Práve v tomto letnom čase (7. júla) si pripomínáme sviatok narodenia sv. Jána Krstiteľa. Práve on bol predchodcom nášho Spasiteľa Isusa Christa a svedčil o tom aj jeho duchaplný život. Dal nám príklad, ako máme žiť. Stratil život pre Toho, Koho najväčšmi miloval. Ale tento

život nie je nič, ak sa zamyslíme nad večným životom, a vedel to aj sv. Ján Krstiteľ.

„Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo, ani do ľudského srdca nevstúpilo to, čo Boh pripravil tým, ktorí ho milujú.“ Tento citát z Biblie je veľmi tajomný a pozná ho určite každý kresťan. V človeku vyvoláva otázku: Aký je ten raj? A možno si aj sám odpovedá: Určite tam nie je žiadne utrpenie, žiaden žiaľ, žiadne hriechy, pokušenia, len nekonečná radosť, láska, pokoj... No nezabúdajme na to, že raj si musíme v prvom rade zaslúžiť. Musíme žiť tak, ako sa na pravého kresťana patrí.

A tak, milí bratia a sestry v Christu, prajem vám, aby ste si z každého článku zobrali poučenie. Aby ste nezakopali svoje talenty, ktoré ste dostali od Boha, ale neustále ich rozmnožovali. Lebo Boh nás nebude súdiť len za to, čo sme urobili, ale aj za to, čo sme mali urobiť, a neurobili sme to. Sme tu, aby sme svedčili o Christovi, obliekli sa do Christa a boli Christovými vojakmi. V tom nech nám všetkým pomáha Boh!

V neposlednom rade ďakujeme aj za vaše listy a príspevky, ktoré ste nám do redakcie poslali. Srdečne tiež pozdravujeme celú redakčnú radu „Dobrého Pastiera“ z Brna a prajeme jej nad'alej veľa úspechov v literárnej a redaktorskej činnosti.

Prečo nie sme pohanmi, hinduistami, budhistami a pod.?

Pýtame sa: „Keby bola spása človeka možná i bez príchodu Spasiteľ'a Isusa Christa a Jeho spasiteľné dielo sa robí i mimo Cirkve, prečo by sa Boží Syn vteľoval, nechal sa potupne popraviť a vstával z mŕtvych?“ Celé Božie zjavenie – sväté Písma Starého i Nového Zákona – jednoznačne vydávajú svedectvo, že človek nemôže dojsť k spáse a duchovnému uzdraveniu mimo Christa; jeden citát za všetky – Isus povedal: „Nikto neprichádza k Otcovi, než skrze Mňa.“

Vieme, že mnohí jogíni, budhisti či iní moderní pohania radi citujú Bibliu a používajú ju k doloženiu svojho učenia. Také citácie bývajú pravidelne vytrhnuté z kontextu a sú vykladané úplne proti duchu Biblie.

Podľa nášho názoru s úspechom môžeme pochybovať, že by tie biblické osoby, ktoré tie slová vyriekli, by ich mohli myslieť takým spôsobom, akým ich dnes vykladajú niektorí pohania. Biblia býva síce viazaná do jednej knihy, lebo v podstate je to celá knihovňa kníh napísaných v rôznych dobách a ľuďmi najrôznejšieho vzdelania a profesii a zo všetkých sociálnych skupín; ak sú všetky tieto knihy spojené podivuhodnou vnútornou previazanosťou a jednotou, teda majú jedného ducha, potom je dokladom, že vznikli inšpiráciou z jednotného zdroja – Božskou inšpiráciou Svätého Ducha, „Ktorý hovoril skrze prorokov“. Preto je nutné

vykladať Bibliu len v tomto duchu – V Svätom Duchu. Ktorý zostúpil a prebýva v Cirkvi: výklad v inom duchu – aj keby bol sebazužívavejší – je výklad mylný, neautentický.

Učenie pohanských náboženstiev nemôžeme považovať za pravdivé, lebo je v mnohých zásadných bodoch v rozpore s Božím zjavením – nie je možné veriť obom zdrojom súčasne: buď verím pohanskému učeniu, alebo kresťanskému.

Jedine učenie, ktoré je celé – od A až do Z – pravdivé, má v sebe duchovnú silu spasiť človeka (Isus povedal: „A poznáte pravdu a pravda vás vyslobodí.“) Sú body, v ktorých sa zdá, že sa kresťanstvo zhoduje s niektorými pohanskými náukami; to

nás ale neoprávňuje považovať obe učenia za rovnaké a zabúdať na zásadné rozdiely medzi nimi.

Jedným zo sporných bodov je napr. Pohanské učenie o reinkarnácii (prevtel'ovanie, znovuvtel'ovanie ľudí). Tzv. „dôkazy reinkarnácie“, ktoré dnes plnia stránky mnohých kníh, považujeme za úplne nepresvedčivé.

Úplne je pri prekladaní týchto „dôkazov“ ignorovaná možnosť klamaní démonmi či iné zložité duchovné súvislosti. Domnievame sa, že démoni majú veľký záujem na tom, aby ľudia uverili v reinkarnáciu, lebo táto viera má za následok ochabnutie intenzity duchovného zápasu za spásu a prijatie pohanského učenia o duchovnom vývoji človeka v priebehu mnohých vtelení; podľa tohoto učenia človek dosahuje duchovnú dokonalosť v priebehu mnohých životov, musí sa teda mnohokrát narodiť a duchovne sa zdokonaľovať, až sa postupne stane dokonalým. Podľa kresťanského učenia človek úplne prišiel o schopnosť získať vlastnými silami stratenú duchovnú dokonalosť; lebo spásu môžeme získať skrze Christa a máme k tomu jedinou príležitosť – a tou je tento jedinečný život, ktorý práve žijeme. K získaniu spásy potrebuje človek všetky svoje sily; ak sa, samozrejme, upína k nádeji, že bude môcť pokračovať v nejakom „budúcom“ živote, potom už nie je schopný venovať sa duchovnému zápasu s tou intenzitou, ktorá je potrebná. Nestrácajme tiež zo zreteľa, že učenie o reinkarnácii, ktoré je teraz mnohými západnými ľuďmi prijímané s takým nadšením, je vo svojej domovine (India, Tibet apod.) považované za prekliatie – za strašnú kliatbu spočívajúcu na ľudstve (Gandhí povedal, je to príliš ťažké bremeno, aby ho človek mohol uniesť); tiež niektoré významné authority z budhistickej duchovnej oblasti (!) odmietajú učenie o reinkarnácii vo všetkých jej podobách.

Mnohí pohania odmietajú veriť v existenciu diabla a démonov. Hovoria, že nie je zlo, je len nevedomosť. Nevedomosť, ktorá má za následok toľko miliónov zavraždených ľudí len v našom storočí v dvoch svetových vojnách a v rade „menších“ vojnách, koncentračných táboroch s plynovými komorami, gulagoch, - to nie je nevedomosť, to je zlo! Iní pohania naopak veria, že vedľa seba existujú dva kozmické princípy – dobrý a zlý (toto učenie sa nazýva „dualizmus“). Vraj si bez existencie zla nie je schopný človek uvedomiť dobro. Opačne učí kresťanstvo – **nie je potreba tmy, aby mohlo byť svetlo**; Boh stvoril všetko ako dobré; i satan bol Bohom stvorený ako dobrý anjel, ale potom využil svoju slobodu a stal sa zlým a nepriateľským voči Bohu. Oba pohanské názory teda považujeme za nesprávne a nepravdivé a pripomíname, že ide o veľmi dôležitú oblasť duchovného učenia. Podľa nášho názoru sa nedá bez pravdivého poznania Boha a diabla dosiahnuť duchovná dokonalosť.

Zaujímavé je porovnanie východného učenia o tzv. „karmickom zákone“ s kresťanským učeníom o hriechu. Protipólom k hinduistickému učeníom o karmických následkoch všetkých našich činov, čo činí ľudí väzňami ich vlastných skutkov, je kresťanská zvesť o vykúpení ľudí Isusom Christom, o odpustení hriechov, t. j. zmazaní všetkých našich vín a dlhov voči Bohu Spasiteľovou krvou, čo činí ľudí slobodnými, aby sa mohli ujať svojho duchovného dedičstva, ku ktorému boli adoptovaní Božím Synom, - aby boli oslobodení zo svojich vín a hriechu pre Božie Kráľovstvo.

A tu sa opäť dostávame ku kľúčovej téze kresťanského učenia: bez odpustenia hriechov nemôžeme byť nikto spasení, **lebo všetci zhrešili a stále hrešia a nikto nie je schopný sám sa očistiť; ved' ten, kto zhrešil, je duchovne mŕtvy a mŕtvy človek nemá sám v sebe silu vzkriesiť sa!** „Kto vraví, že je bez hriechu, ten je luhár a pravdy v ňom niet,“ hovorí Písmo.

Isus Christos priniesol ľuďom odpustenie hriechov a tým otvoril cestu ku spásu – k večnej blaženosti. Christos to mohol urobiť, pretože je Boh a nie iba obyčajný hriešny človek. Nikto iný ako Boh nemôže odpúšťať hriechy. O inom Spasiteľovi, ktorý by bol vtelený Bohom a priniesol ľuďom odpustenie hriechov, nevieme (ani Budha, ani Krišna, ani žiaden avatár či bodhisatva o sebe netvrdil niečo podobného – a nikto z nich sa nenechal za hriechy ľudí nespravodlivo zabiť a nevstal tretieho dňa z mŕtvych). **Spasení sme Božou mocou a nie vlastnými silami a svojimi skutkami** (Efezským 2,8-9).

Svätí mučeníci Rafael, Mikuláš a Irina z ostrova Mytiliny

Stále sú nové osobné svedectvá dôveryhodných ľudí o nadprirodzených javoch v obci Karia, blízko lazenského mesta Thermis na ostrove Mytiliny v Grécku. Hlavnou postavou všetkých týchto zjavení je svätý mučeník Rafael. Turci ho umučili 9. apríla 1463. Svätý Rafael, občianskym menom Georgios Laskavidis, pochádzal z ostrova Ithaka. Jeho rodičia, Dionisios a Mária, boli hlboko veriaci ľudia. Vychovali ho v kresťanskej viere a dostalo sa mu i širokého vzdelania. V mladom veku potom prijal monašstvo (mníšstvo) s novým menom Rafael.

V chráme svätého Dimitria Lumpardiarisa a v Aténach bol neskôr rukopoložený na presbytera a ustanovený archimandritom ekumenického patriarchu v Konštantínopole. Pretože vynikal nevšednou horlivosťou, bol vybratý do delegácie, vyslali ho na teologickú konferenciu do francúzskeho Morlaix, pamätného mesta s bohatou cirkevnou tradíciou. Tu sa začalo jeho priateľstvo s Mikulášom, mladým študentom zo Solúna, ktorého poslali rodičia do Morlaix študovať na univerzitu. Mikuláš bol v krátkej dobe rukopoložený (vysvätený) na diakona. Ich vzájomné priateľstvo bolo tak veľké, že sa už nikdy nerozišli.

Dobitie Konštantínopolu Turkami a následný pád Byzancie v roku 1454 ich zastihol v Thrakii. O rok neskôr vyplávali z thrackého prístavu spolu s množstvom utečencov na ostrov Mytiliny, pretože ten ostrov bol ešte slobodný. Vylodili sa v malom prístave Thermis a vyhľadali miesto, kde by mohli pokračovať v svojom Bohu milom duchovnom diele. Najvhodnejším sa im zdal byť monastier Narodenia Presvätej Bohorodičky na vrchu v obci Karia. Bol to pôvodný ženský monastier, zničený pirátmi v roku 1325. Jedna bohabojná žena z ostrova, menom Melpomeni, ako výraz vďačnosti

Presvätej Bohorodičke, postavila nad troskami zbúraného ženského monastiera iný monastier, v ktorom prebýval monach Rubim. Poslala tam svojho syna, lebo ho ako chlapca vyliečili príhovory Božej Matky. Pod vedením Rafaela tam vzniklo malé bratstvo. Keď zomrel Rubim, jeho miesto zaujal monach menom Stavros. Po ďalších deviatich rokoch žili všetci v mieri a jednote. Mytiliny boli slobodné. Janovania, ktorým patrilo ostrov, platili tribut (daň) sultánovi, a preto nechávali zatiaľ Turci ostrov na pokoji. V roku 1462 však po 17 dennom obliehaní dobyli Mytiliny i napriek udatnému odporu ich obyvateľov. K monastieru v meste Thermis prišli Turci až v apríli 1463. Obyvatelia Thermis utiekli na horu v obci Karia. Učiteľ Theodoros a starosta dediny Vasilios s rodinou sa ukryli v monastieri.

Na veľký štvrtok konal Rafael bohoslužby naposledy. Nasledujúci deň vtrhli Turci do monastiera a zajali Rafaela a Mikuláša i starostovu rodinu a učiteľa. Ostatných, ukrytých na hore, nevypátrali. Turci začali zajatcov mučiť, aby im prezradili miesto úkrytu ďalších obyvateľov Thermis. Svätej Irene, dvanásťročnej dcére starostky, najprv pred zrakmi rodičov odrezali ruku a potom ju pálili v hlinenom sude. Jej rodičov, Vasilia a Máriu, a tiež i učiteľa Theodora priviazali ku stromu a utkli k smrti. Svätého Rafaela privliekli za vlasy a fúzy, priviazali hlavou dole na jeden strom a prebodali jeho telo nožmi a oštepmi. Svätý Mikuláš, uviazaný hlavou dole na inom strome, bol pri pohľade na mučenie svojho verného druha Rafaela ranený mŕtvicou. Potom Turci zapálili monastier a odišli.

Na druhý deň prišli bohobojní kresťania spolu s duchovným správcom, presbyterom Akindinom a mníchom Stavrosom, ktorý sa zachránil, k troskám monastiera a pochovali svätých mučeníkov do priestoru vypáleného chrámu, ostatných pochovali na jeho nádvorie.

pokračovania nabudúce

O modlitbe

Modlitba je veľký, nesmierne cenný dar Stvoriteľa stvoreniu, človeku, ktorý prostredníctvom modlitby môže besedovať so svojím Stvoriteľom. Ako dieťa pred otcom, môže človek pred Ním otvoriť svoje srdce plné obdivu, chválospevu a vďačnosti. Ale koľkí z nás si cenia tento dar a ponáhľajú sa k modlitbe, chválospevu a vďačnosti?

Svätí otcovia uvážlivo a s úprimným srdcom zapisovali slová modlitieb, vedení Svätým Duchom. A prečo sa my tak často neúprimne, bezducho modlíme, vyslovujúc ich ústami?

A aké krásne modlitby!

Ako pravdivo zobrazujú všetok vnútorný život človeka, všetky jeho vnútorné stavy, všetku hriešnosť, všetku nemravnosť, všetku slabosť, všetku bezmocnosť – ak sa človek neobráti úprimne k Bohu.

Ako nádherne nás učia kajať sa, ďakovať Bohu za Jeho nekonečné milosti, oslavovať Ho pre Jeho božskú dokonalosť, prosiť Ho v rôznych potrebách.

Riad'me sa nimi úprimne a raz i my sami, vedení Svätým Duchom, zaspievame svoj krátky chválospev a vďaku: lebo každému je daný prejav Ducha na úžitok (1Kor.12,7).

prav. Ján Kronštadtský
z knihy Nepoznannyj mir very, Moskva 2003, Sretensky monastyr

- ✓ *Ak sám nepočuješ svoju modlitbu, ako potom chceš, aby ju počul Boh? (sv. Ján Zlatoústý)*
- ✓ *Tak ako dym tlejúcej slamy štípe oči, tak i zloba (i všetky hriešne náklonnosti), štípu um počas modlitby. (prep. Níl Sinajský)*
- ✓ *Ostávajú za dverami (neprichádzajú k Bohu, nebývajú vypočuté Ním) tie modlitby, ktoré, vznesené k Bohu, nemajú v sebe lásku, pretože iba láska otvára dvere modlitbe. (prep. Efrem Sirin)*
- ✓ *Modlitba ako beseda s Bohom je sama o sebe veľké dobro, často prevyšujúce to, o ktoré človek prosí, ak milosrdný Boh nevyhovie prosbe, ponecháva prosebníka v jeho modlitbe, aby ju nestratil, nezanechal toto vyššie dobro, keď získa prosené dobro, oveľa menšie. (sv. Ignatij Briančaninov)*

MODLITBA POSLEDNÝCH OPTINSKÝCH STARCOV

Pane, daj mi s duševným pokojom prijať všetko, čo mi prinesie nasledujúci deň. Daj mi celkom sa oddať Tvojej svätej vôli. Po celý deň ma vo všetkom naprav a poučuj.

Akékoľvek zvesti by som dostal počas dňa, nauč ma prijať ich so spokojnou dušou a pevným presvedčením, že všetko je Tvoja svätá vôľa.

Vo všetkých mojich skutkoch a slovách ved' moje myšlienky a pocity. Vo všetkých nepredvídaných situáciách nedaj mi zabudnúť, že všetko je poslané Tebou.

Nauč ma priamo a rozumne nazívať s každým členom mojej rodiny, aby som nikoho nezarmucoval a neroztrpčoval.

Pane, daj mi silu preniesť útrapy prichádzajúceho dňa a všetky udalosti, ktoré prinesie. Ved' moju vôľu a nauč ma modliť sa, veriť, trpieť, odpúšťať a milovať. Amen.

Za básne, ktoré nám prišli do redakcie, ďakujeme a niektoré z nich aj uverejňujeme:

Charita

*Úprimne ja ďakujem pravoslávnej
charite,
vlastnú pieseň darujem, že vy dobro
činite.
Šatstvo, obuv som dostal, zima mi už
nebude,
PÁN BOH sa tak postaral vo veriacom
to Pude.*

*Isus Christos učieval, že treba núdzným
pomáhať,
do srdc múdrosť zasieval, ako s láskou
majetok rozdávať.
Aj ja som tak urobil, spoznal život
bedára,
na cestu kríža nastúpil, osvietila ma
žiara.*

*Znovu túžim lepšie žiť, ved' desať rokov
mi stačí,
nechcem ďalej živorit', ani BOHU sa to
nepáči.
Ak dožičí bohatstvo, s láskou prijmem
od Neho,
získam ďalšie priateľstvo boháča
i biedneho.*

Desať rád

*Veľká zloba na zemi vládne, hľadá sa jej
príčina.
Terorizmus najskôr padne, keď zmizne
bieda a vina.
Poslúži nám k tomu návod múdro všetko
vyriešiť,
bez násilia, rôznych nezhôd ľudské srdcia
poteší.*

*Boží zákon je nám daný, desatoro
spoznávajú,
Pán má s tebou zvláštne plány, pred
ľuďom Ho vyznávajú.
Nezhreš nikdy voči Nemu, prikázaný
sviatok svät',*

*Daj nám PANE, nech už mám prístrešie
tiež nad hlavou
a v ňom nebývam už nikdy sám s celou
dušou boľavou.
Samota ma ubíja, nie je ľahké takto žiť,
mysleť srdce opíja, nemá kto ho
povzbudiť.*

*Dúfam v Tvoju veľkú moc, čakám skorú
odpoveď.
Príď mi BOŽE na pomoc, rozprestri si
Svoju sieť.
Vyčkávam ja list od Teba, veľmi ma on
poteší,
dožič lásky Ty mi z neba, aj tomu, ktorý
nehreší.*

*Spoznám rád ja človeka, čo kráča cestou
pokoja,
od Boha neuteká múdri. K Nemu sa
stroja.
Dokáže žiť v bohatstve, chudobu tiež
miluje,
v pevnej viere i v bratstve každý deň
oslavuje!*

*cti bližneho bez problému, navrátiš ho
k Bohu späť.*

*Nezabíjaj a nechaj žiť – súd prenechaj
Vládcovi,
potrebné je vždy dobro činiť, skutok nech
je férový.
Cudzej žene nepodľahni, keď ťa na
hriech pokúša,
radšej za roh čím skôr zahni, smilstvom
špiní sa duša.*

*Majetok, čo ti nepatrí, nemaj nikdy naň
chut',
poctivo si zaopatri a s ním šťastný chvíľu
bud'.*

*Nezabúdaj na bedára, podeľ sa o imanie,
Boh každého tak pretvára, splň si svoje poslanie.*

*Netreba nám viac zákonov, ved' tých
desať postačí,
pozbavme sa zlých úkonov, Pán minulosť
prepáči.
Kráčajme po pravej ceste v pokore
a slobode,
na dedine a i v meste žime vždycky
v zhode.*

*Doba núti každého z nás pozbaviť sa
zlozvykov,
je to že vraj najvyšší čas, znížiť počet
hriešnikov.
Na základe prikázania „terorizmus“ stratí
moc,*

*investujme do vzdelania, Boh dá ľuďom na
pomoc.*

*Najlepšia zbraň je dobrá rada, použi ju
v pravý čas.
Takto všetka zloba padá a láska vzbĺkne
v mnohých z nás.
Učiť sa vždy veru treba, tým zle činy
odídu,
Pán dá múdrosť priamo z neba a pokojné
roky zas prídu!*

Celej pravoslávnej Cirkvi želá požehnané roky života a za všetko srdečne ďakuje Andrej Kačanek z Červenice.

Uzdravenie stotníkovho sluhu

„Keď vošiel do Kafarnaumu, prišiel k Nemu stotník a prosil Ho: Pane, sluha mi leží doma porazený a strašne sa trápi. Povedal mu Isus: Ja prídem a uzdravím ho. Ale stotník odpovedal: Pane, nie som hoden, aby si vošiel pod moju strechu; povedz len slovo a uzdravie môj sluha. Ved' aj ja som človek podriadený vrchnosti a mám pod sebou vojakov. Keď poviem tomuto: Chod'! – ide, a druhému: Pod' sem! – príde, a svojmu otrokovi: Urob toto! – urobí. Keď to Isus počul, zadivil sa a povedal tým, ktorí ho nasledovali: V pravde hovorím vám: u nikoho v Izraeli nenašiel som takej viery. Hovorím vám, že mnohí prídu od východu a od západu a budú stolovať s Abrahámom, Izákom a Jákobom v Kráľovstve nebeskom, ale synovia Kráľovstva budú vyhodení von do tmy; tam bude plač a škripanie zubov. A stotníkovi Isus povedal: Chod' a staň sa ti, ako si uveril! I ozdravel mu sluhu v tú hodinu.“ (Mt 8, 5-13)

V mene Otca i Syna, i Svätého Ducha.

Drahí bratia a sestry v Christu, dnes sme vo svätom Evanjeliu počuli o uzdravení stotníkovho sluhu. Na tomto príklade vidíme, akú silnú vieru mal stotník, ktorý pevne veril, že Isus Christos uzdraví jeho sluhu. Naša viera by mala byť tiež taká silná, ako mal stotník. Ved' on sám z vlastnej vôle a presvedčenia prišiel za Christom a prosil Ho: „Pane, sluha mi leží doma porazený a strašne sa trápi.“ Isus mu odpovedal: „Ja prídem a uzdravím ho.“

Najprv si položíme otázku, čo je to viera? Veriť v prvom rade znamená prijať Christovo Evanjelium. Človek, ktorý ho prijme, musí opustiť modly a prikloniť sa

srdcom k pravému a živému Bohu. Vyznať Boha Otca, Syna i Svätého Ducha a prijať sv. Tajinu Krstu. Otec Justín Popovič hovorí, že viera je zrieknutie sa seba a plné oddanie sa Christu. Teda podstata skutočnej kresťanskej viery je nielen priznanie toho, že Boh existuje, ale v plnej oddanosti Bohu a v plnení Jeho svätej vôle. Veď aj Satan priznáva existenciu Boha, trasie sa pred Ním, ale Jeho vôľu nevykonáva a jeho viera mu nič neprináša.

Tento fakt varuje kresťana pred formálnou, neplodnou vierou. Ozajstná viera v Boha je spätá s láskou, ak veríme, znamená to, že milujeme a milujeme preto, lebo veríme. Láska je ako duch a viera ako telo – viera bez lásky je ako telo bez ducha. Aj stotník veril a aj miloval.

Dokonca uvedomme si, že viera stotníka bola silnejšia, ako viera apoštolov v mnohých prípadoch. Pokiaľ apoštol Tomáš nevidel

Isusove rany a nevložil prsty do Jeho boku, neveril. A Isus mu povedal, aby nebol neveriaci, ale veriaci. Aj apoštol Peter zapochyboval, keď chodil po vode. Aj my mnohokrát pochybujeme a zabúdame na Boha. Spomenieme si na Neho, keď je s nami zle. Až vtedy Ho prosíme a modlíme sa, aby nám pomohol a zbavil nás našich ťažkostí a bolestí. Našou úlohou je žiť podľa Božích prikázaní, plniť Božiu vôľu, a nie svoju! Viera v živote pravoslávneho kresťana je veľmi dôležitá a veľmi potrebná. No nezabúdajme, že nestačí len veriť, ale treba aj konať. Lebo v Svätom Písme sa píše, že viera bez skutkov je mŕtva. Človek by sa mal prinútiť k tomu, aby sa stále duchovne zdokonaľoval, bol ku každému ohľaduplný, láskavý a milý. Tiež netreba zabúdať pomáhať svojim bližným, navštevovať chorých, prijať pocestných, zaodieť nahých, nakŕmiť hladných a pod. Dobré skutky sú v živote človeka tiež veľmi potrebné k dosiahnutiu spásy. Dôležití je mať aj silnú vieru a veriť v Boha! Musíme sa snažiť byť v živote čo najlepší a všetko prijímať s pokorou. Máme sa snažiť dodržiavať pôsty, modliť sa s obetovať sa jeden za druhého. Tak ako to urobil stotník, ktorý prosil Isusa Christa, aby uzdravil jeho sluhu. Lebo tak z veľkej lásky poslal Svojho jednorodného Syna na tento sveta, aby človek, ktorý v neho uveril, nezahynul, ale mal večný život.

Keď človek koná hriech, stráca sily, ktoré dostal od Boha. Preto sa postupne dostáva do stavu, že je v ňom pusto a nechce sa mu žiť. Ľudia v dnešných časoch sú nakazení pochybovačnosťou, nevierou a skepticizmom. Ku všetkému sa správajú ľahkovážne a zároveň pociťujú, ako im všetko pozemské prekáža. Ale my nemáme strácať vieru, ale máme byť silní a bojovať s hriechom. Modlitba, pôst a pokánia sú najlepšie prostriedky, ktoré nám dáva Pravoslávna Cirkev. Preto prosme všetkých svätých, aby za nás neustále orodovali a pred Boží oltár prinášali modlitby. No predovšetkým prosme Boha, aby nám dal takú vieru, ako mal stotník.

Boh s nami po všetky dni nášho života! Amen.

kázeň diakona Jána Tomáša

Otázky a odpovede o duchovnom živote

❖ *Ako zápasit' s vášňami?*

Kresťan sa má starať, aby činil to, čo je opačné vášňam. Napríklad, vášeň ti ponúka, aby si táral a klebetil, ty sa však prinúť mlčať; vášeň ťa núti k prejedaniu, ty si ale nedopraješ najesť sa (do sýtosti) a pod.

❖ *Ako sa chrániť pohoršeniu?*

- 1.) *Nepozerať na to, čo robia ľudia, nech sú akikoľvek, ale počívaj a venuj pozornosť, čo učí Božie slovo.*
- 2.) *Napodobňuj život Spasiteľa a Jeho svätých, ktorí sa Mu zapáčili.*
- 3.) *Sluch a oči odvracaj od toho, čo je neúčinné, lebo skrze to, ako cez dvere, vchádza do srdca každé zlo.*
- 4.) *Drž sa čo najviac doma a o samote.*

❖ *Ako naučiť dieťa Božej bázní?*

- 1.) *Nauč dieťa klaňať sa k zemi pred svätým Krížom a ikonami a bozkávať ich.*
- 2.) *Čo najčastejšie ho privádzaj (alebo prinášaj) do Božieho chrámu.*
- 3.) *Jeho rukou stavaj sviece pred ikony, podávaj lístok s menami k modlitbe, rozdávaj almužnu a vhadzuj peniaze do chrámovej pokladničky.*
- 4.) *Nech často pristupuje k prijímaniu svätých Christových Tajín.*
- 5.) *Pred jedlom mu dávaj požehnanú prosforu (z chrámu) a posvätenú vodu.*
- 6.) *Nauč ho modlitbám.*

7.) *Privádzaj ho ku kňazovi, ktorý dáva požehnanie.*

8.) *Nauč ho, aby doma čítalo a spievalo.*

9.) *V prítomnosti dieťaťa zbožne rozprávaj o Bohu a o spáse duše.*

10.) *Nauč ho deliť sa o sladkosti i o svoj krajec chleba s bratmi, sestrami i cudzími ľuďmi.*

❖ *Keď je treba deti potrestať, ako to správne urobiť?*

Deti nesmieš podrobiť trestu, alebo dohovoreniu v podráždenosti alebo prenášaním hrubých slov. Inak ich dovedieš k presvedčeniu, že oni trpia trest len preto, že ich rodičia majú nepokojného ducha.

❖ *Ako učiť deti o Bohu?*

Deti musíš učiť Evanjelium s láskou a prostredníctvom príbehu, a tak do ich srdca zasievať Božie slovo.

❖ *Čo je dôležité na našej duchovnej námahe?*

Aký je úžitok našej námahy: pôstu, čítania Svätého Písma a pod., keď sme sa nenaučili pokoriť sa, odpúšťať urážky, milovať nepriateľov, modliť za tých, ktorí nám krivdia?

Z knihy 1250 otázok a odpovedí vydané Ruskou pravoslávnu Cirkvou (zostavené podľa svätých otcov).

Okno do večnosti

Každý človek, obdarený Božou milosťou pravej viery, putuje pozemským životom s túžbou smerovať k Bohu. Cirkev ako spoločenstvo s Christom nám poskytuje prostriedky, ako vo svojej ľudskej nedokonalosti kráčať tou správnou, často neľahkou cestou, alebo sa na ňu vždy vrátiť. Samotná modlitba, alebo ako súčasť liturgie, osobná či v spoločenstve, je životodárnym prameňom kresťanského života. Akú úlohu, akú cenu má a čo je to vlastne ikona v pravoslávnej Cirkvi? Má v našom kresťanskom živote miesto, ktoré jej patrí, a je naša modlitba pri nej Bohu milá?

Položili sme si niekedy tieto otázky? A hľadali sme na ne odpovede? A ak áno, čo sme z Božej milosti spoznali ako pravdu?

Milí bratia a sestry v Christu! Nepovažujte môj počin, prosím, za neskromnosť, ale za snahu podeliť sa s vami o moje osobné skúsenosti. Je to téma vážna a hlboká.

Každý, kto sa modlí, má určitú predstavu o ikone a vzťah k nej. Podľa toho sa aj správa a modlí. Ikona však nie je obraz. Alebo obraz vo všeobecnom chápaní. Sú náboženstvá, ktoré zavrhujú akékoľvek zobrazovanie, iné prekypujú bohatosťou foriem zobrazovania. V ikone však nemožno vidieť akúsi zlatú strednú cestu. Položíme si teda druhýkrát otázku: Čo je to ikona? Odpoveď vôbec nie je jednoduchá.

Vyjdime z toho, že modlitba je rozhovor s Hospodinom. Ak k niekomu hovoríme, potrebujeme ho vnímať a byť presvedčení, že sme vnímaní. Samozrejme, že vnímať niečo duchovné nemožno bežným – zmyslovým spôsobom. Hneď na to sa ponúka myšlienka

o tom, ako my, bežní, nedokonalí ľudia, odkázaní väčšinou na svoje hmotné zmysly, môžeme vnímať duchovno pomocou ikony. **P. A. Florenskij ju prirovnáva k oknu, ktoré umožní privádzať do tmy svetlo.** Ale samotné okno bez svetla je iba drevo a sklo, neplní svoju funkciu – nie je to okno. Až svetlo robí z okna okno. Kedy je teda ikona ikonou? Vtedy, keď je vytvorená zásadách svätej Tradície, riadenej Božou prozreteľnosťou: Renesancie spôsobila veľký odklon od týchto zásad. Aj preto niektoré súčasné ikony, vytvorené nie podľa tradície, pôsobia v chrámoch neprirodzene a nemajú tam miesto. Stručne sa dá povedať, že zobrazovanie zamerané na zmyslovosť, t. j. na verné zobrazovanie hmotnej skutočnosti, ktoré bujnie hlavne v katolicizme, ale dostalo sa aj do sv. Pravoslávia, je od duchovna veľmi vzdialené. Aj z umeleckého hľadiska je to v lepšom prípade sentiment, často i gýč. Lákavé zobrazovanie, často podľa ľudských modelov, dokonca verné – fotografické, je vyjadrením dočasnej hmoty, a nie večného duchovna.

Na to, aby ikona bola Božím menom, napísaným na farbách, treba predovšetkým Božiu milosť, Božiu účasť na jej tvorbe. Pevné drevo ako podklad ikony je Hospodinovou jedinou Pravdou. Nie poddajné plátno. Ikona prináša Svetlo, a preto tieň nemá na nej miesto. Olejové farby, obľúbené u maliarov šerosvitu a tieňa, sú ikone cudzie. Perspektívne zobrazovanie kopírujúce hmotný svet je pre zmysly, a nie ducha človeka.

Ikona predsa nezobrazuje „predobraz“ – to čo vyjadruje, ale ho modliacemu ukazuje (ako cez okno). Veriaci teda hľadiac na ikonu povznášajú svojho ducha od obrazu k predobrazu. A na tejto ceste sa prílišné zameranie na zmysly stáva neprekonateľnou prekážkou. Ikonoborci chceli ikonopisectvo znížiť na úroveň náboženského maliarstva, ktorým všetko ostatné okrem ikonopisectva je. Analogicky to isto môžeme povedať o chrámovej hudbe. Orgán do nej prináša zmyslovosť. O druhoch hudby a nástrojoch, ktoré sa dnes používajú vo viacerých nepravoslávnych cirkvách (rocková a pod.) radšej ani nebudeme písať, lebo to je cesta inam, a nie k Bohu. Ikona má teda umožniť doviest' naše vedomie do sveta

duchovného (nie citového a sentimentálneho!) a ukázať nám Tajomné a Nadprirodzené. Má v nás prebudiť duchovné videnie.

Aby však nevznikol dojem, že ikona zmyslové vnímanie úplne vylučuje, to nie! Iba ho účelne usmerňuje. Dôkazom toho je napr. použitie zlata a ďalších materiálov, techník a postupov v ikonopisectve. Pre porovnanie: Dielo, ktoré zmyslovosť prehnane potláča, je napr. protestantská rytina, resp. jej odtlačok. Kým katolícka zmyslovosť je jednou herézou, protestantská, zdanlivo oslobodená duchovnosť, druhou extrémnou herézou.

Kto a ako teda ikonu vytvorí? Je to stanovené neporušiteľným Zákonom a Tradíciou všeobecnej Cirkvi, ktoré tvoria a predpisujú svätí Otcovia. Svetské chápanie to považuje za prekážku pre „nové cirkevné umenie.“ Kanóny však vždy boli na to, aby sa oddelila Pravda od lži. Cirkev sa nepýta, či je Pravda v starých, alebo nových formách, ale vždy vyžaduje potvrdenie, či nie je pravdivé. Ikonopisec stvára Pravu a nezáleží mu na tom, či je originálny a prvý. Tak, ako každý, kto žije podľa Pravdy a nezaobrá sa myšlienkou, či je jeho život podobný životu suseda. Pretože práve ikony sú zvestovaním Pravdy každému. I negramotnému (na rozdiel od bohosloveckých spisov). Je prirodzené a logické, že píšuci teológ hovorí podľa cirkevnej Tradície. Ikonopisec – teológ musí mať ten istý prameň. O to viac, že pre ikony umiestnené v chrámoch sa používajú všetky náležitosti kultu – modlenie, zapalovanie sviečok, okiadanie, bozkávanie, atď. Ikonopisné umenie sa teda začína pri svätých. Tí svojou duchovnou skúsenosťou priamo, alebo nepriamo (vloženou do písaného slova, tradície a pod.) vedú ruky ikonopiscov. Tak, aby ikona prinášala nestvorenú Čistotu. Ikonopisec musí svojím životom svedčiť o Pravde, ktorú svojím dielom hlása.

A tu nám vyvstáva ďalšia otázka: Je umeleckým dielom aj remeselná ikona? P. A. Florenskij píše: „Ikona nie je umeleckým dielom, dielom samotného umenia, ale dielom svedeckým, pre ktorého vytvorenie je treba umenie.“ Takže podstata prvopisnej ikony sa zachováva aj v kópiách, lebo svedectvo o Božom Kráľovstve sa má dostať do každej rodiny. Druhou otázkou je otázka slobody ikonopisca, ktorá by sa mohla niekomu zdať viazaná. **Stačí si však uvedomiť, že stav slobody dosiahne človek vtedy, keď dobrovoľne žije podľa Božích prikázaní.**

Vzhľadom na všetko doteraz uvedené je proces tvorby ikony dosť zložitý a my nemáme dosť priestoru ho opísať. Každý materiál, každý nástroj, technika či postup má svoje odôvodnenie a účel i svoj odborný názov.

Obráťme preto svoju pozornosť na ikonostas. Ak vyjdeme z Christologického významu chrámu, potom chrám ako celok je Christos Bohočlovek. Oltár má význam neviditeľného Božstva a samotný chrám viditeľného a ľudského Christa. Oltár je nebo a chrám zem. Neviditeľné nebo je však zmyslovému pohľadu nedostupné. Musí byť preto vyznačené takými ukazovateľmi, ktoré sú dostupné zmyslovým skutočnostiam, samé však už hľadajú do neviditeľného sveta. Umožňujú dvojité vnímanie. Sú viditeľnými svedkami neviditeľného sveta, svätými výtvormi. Teda hmotný ikonostas, táto duchovná opora nie je na to, aby pred veriacimi niečo skrýval, ale naopak, odhaľuje vstup do Nebeského Kráľovstva. Ikonostas preráža okná do steny medzi viditeľným a neviditeľným. Je nebeským videním i nie je – je to línia lemujúca nebeské videnie.

Drahí bratia i sestry v Christu! Čo nám môže dať ďalej ešte istotu? To, čoho nie sú schopné náboženské obrazy, ale iba ikony. Sú myrotočivé a krvotočivé ikony i také, skrze ktoré sa diali a budú diať divy. Všetky ikony sú zázračné, aj keď nie každá sa stačila takýmto spôsobom prejaviť. Poslušní odkazu svätých Otcov budme stále bedliví a skúmame kanonickosť ikôn. **Náboženské obrazy, vydávajúce sa za**

ikony, sú iba jednou z mnohých heréz pôsobiacich v súčasnosti. Sú obsiahnuté a záľudne prenikajú do Cirkvi hlavne nekononickým ekumenizmom.! Budme poslušní Božiemu Slovu – sv. apoštol Pavol v Rim 12,2 píše: „A nepripodobňujte sa tomuto svetu, ale premeňte sa obnovou zmysľania, aby ste vedeli rozoznať, čo je Božia vôľa, čo je Bohu dobré, milé a dokonalé.“ Z viacerých nebezpečných heréz súčasnosti, najmä náhrada ikony náboženským obrazom a vzťah človeka k nemu, vyplývajú z „pripodobňovania sa tomuto svetu.“ Otec Pavel Aleš píše: „Dnešný človek, vychovaný televíziou, chcel by všetko vidieť, všetko počuť. Uspokojí sa často s povrchným vnímaním. Od jedného vnemu sa ponáhľa k ďalšiemu. Čo je neviditeľné, často ho nezaujíma. Vnútorne prehĺbenie Tajomstva mu často uniká. Tajomstvo však tiež potrebuje videnie, ale duchovné. Ide o zážitok, o uzavretie duchovného načúvania vnútorným okom srdca.“

Milí bratia a sestry v Christu! Vzdávajme Hospodinovi úctu aj prostredníctvom ikony. **Zo všetkých previnení pripomením jeden dôkaz slabej viery: utieranie ikony pri bozkávaní! Mimochodom – bolo dokázané, že bozkávaná plocha ikony je pri mikrobiologickom rozbere sterilná (neobsahuje žiadne choroboplodné zárodky).**

Naša Cirkev, živý Bohoľudský organizmus, už dve tisícročia dbá, aby všetky skutočnosti, tvoriace život veriaceho človeka, boli Bohu milé. Náležito to vyjadril metropolita Amfilochij: „Počas celej histórie kresťanstva existovalo mnoho spoločenstiev, ktoré sa pokladali za kresťanské, ale iba jedno historické spoločenstvo, zhromaždené v mene Christovom, ktoré chránilo a doposiaľ chráni pravú vieru v Christa a život v Christu, môže byť nazvané pravou Cirkvou, t.j. Pravoslávnou Cirkvou... Od Cirkvi odpadajú všetci, ktorí kazia pravú vieru, každý, kto deformuje pravý svetlonosný obraz Bohočloveka Christa a kto prekrúca Jeho učenie.“

Ikona je nádherný Boží dar človeku. Boli sme stvorení na Boží obraz. Ale upadli sme do hriechu. Ikona nám poskytuje nádej spoznávať Hospodinovu Pravdu, dáva nám možnosť pocítiť Jeho nekonečnú múdrosť a Lásku. Christos spája človeka s Bohom aj prostredníctvom ikony. Túžme teda v pokání a pokore po duchovnom Svetle, prúdiacom k nám cez Okno do Večnosti. Modlime sa vo viere a nádeji k nášmu Pravému Trojjedinému Spravodlivému a Ľudomilnému Bohu. Lebo keď sa naplní čas, Jeho Všemohúcnosť odstráni celý obraz tohto sveta, dokonca vieru i nádej, a ostane iba čistá Pravda a Lásku.

Váš Ján z Topoľčian

Svätci sa za nás modlia

Modlia sa za nás svätí, ktorých vzývame? Áno, modlia sa!

Keď sa ja, hriešny človek, chladný človek, častejšie zlý a neprajúci, modlím za druhých, či už ma o to požiadali, alebo nie, aby som sa za nich modlil, a keď pri tej modlitbe nepochybujem a nenudí ma trpezlivo preberať a pripomínať si ich mená, i keď to niekedy robím nie príliš srdečne, čo potom tí svätí Boží ľudia - tie svetlá a ohne horiace, planúce v Bohu a pred Bohom, tí ľudia, plní lásky ku svojim pozemským spolubratom, či práve oni sa nemodlia za nás, keď my s vierou podľa svojich síl, s nádejou a láskou vzývame ich?

Modlia sa i oni, rýchli pomocníci a modlitebníci za naše duše, ako nás uistuje naša svätá Matka Cirkev.

Nuž modli sa bez pochyb ku Božím svätým ľuďom i ty. I ty pros o ich príhovory pred Bohom. V Svätom Duchu ťa oni počujú, len sa ty modli vo Svätom Duchom, Ktorý je Duchom pravdy a úprimnosti, Ktorý je naša Pravda a Úprimnosť. Svätý Duch v nás a v svätých ľuďoch je ten istý. Svätí sú svätými zo Svätého Ducha, Ktorý ich posväcuje a v nich večne žije.

Svätý Ján Kronstadtský (1909)

Obeta lásky

Pane, dávaj nám vždy tento chlieb. (Jn.6,34)

Toto bola pravá modlitba. Takúto modlitbu potrebuje neustále každý z nás. Avšak tí, čo prosili Spasiteľa, sami nechápali, o čo prosia.

Aj s nami to často tak býva. To, čo si želáme, nie je nám súdené od Pána. On nám pripravuje veľký duchovný dar a my túžime za pozemským, materiálnym.

Z milosti Božej máme Orodovníka, Ducha Svätého, ktorý tlmočí všetky naše prosby a na oplátku za naše nedokonalé, nerozumné modlitby, posiela nám nie to, čo sme čakali, ale niečo vyššie a lepšie.

Abrahám celý život hľadal zem, ktorú nedosiahol. Ale on dostal oveľa viac. Dosiahol vzrast viery a jeho myšlienky a túžby začali hľadať poklad duchovný – jediný a pravý.

Takto to býva aj s nami. Rozčarovaní svojimi túžbami, veľmi často nedostávame to, čo si vyprosujeme od Boha. Ale dostávame za to mimoriadnu blahodať, o ktorej sme nemali ani predstavu. Idúc po ťažkej životnej ceste, ženieme sa za príznakom neuskutočiteľného šťastia, ale Pán nás vedie, krok za krokom, po neviditeľných schodíkoch, k jedinej, pravej a večnej blaženosti.

/Preložené z „Denníka pravoslávneho duchovného“, ktorý bol vydaný v r.1909. Kniha obsahuje výklad 365 biblických výrokov. Tieto myšlienky nám pomáhajú byť lepšími, trpezlivejšími a múdrejšími/

J.T.

Naše učenie je v súlade s Eucharistiou a Eucharistia potvrdzuje naše učenie. (sv. Irenej Lyonský)

„...takže už nie sú dve telá, ale jedno. Čo teda Boh spojil, človek nerozlučuj.“ (Mk 10, 8-9)

Dňa 29. mája 2004
sme my, **Jana Šomodíková** (teraz Tomášová) a **Ján Tomáš**, prijali sv. Tajinu (sviatosť) manželstva v pravoslávnom chráme

Nanebovstúpenia

Isusa Christa vo Falkušovciach! Touto cestou vás prosíme o modlitby, aby naše

manželstvo bolo plné lásky a porozumenia. Aby spoločná cesta, na ktorú sme sa vybrali, bola tá správna, aby bola úzka a trnistá... aby viedla k večnému životu.

Pravoslávna Cirkev oznamuje všetkým, že sväté Liturgie sa v Banskej Bystrici a vo Zvolene konajú striedavo: jednu nedeľu v Banskej Bystrici v náhradných priestoroch v Agentúre sociálnych služieb na Ulici 9. mája č. 74 (bývalé detské jasle) so začiatkom o 9:30 hodine. Ďalšiu nedeľu vo Zvolene v kaplnke zvolenského zámku o 10:30 hodine. Podrobnejšie informácie dostanete na telefónnom čísle: 0903 170 583. Tešíme sa na vašu účasť. Christos medzi nami!

SVETLO PRAVOSLÁVIA – spoločensko – duchovný občasník
Zodpovedná redaktorka: Mgr. Jana Tomášová, Jesenského 16, 974 01 Banská Bystrica, e-mail jankasom@szm.sk

